

Oponentský posudek bakalářské práce Ondřeje Slówika Kontextuální modifikace tónů ve vietnamštině

Předložená práce se zabývá kontextuální modifikací tónů ve vietnamštině. Je to záslužná práce a myslím, že se autorovi podařilo vytyčený úkol splnit. Práce je přínosná nejen pro vietnamisty, ale v jisté míře i pro odbornou veřejnost.

Autor se laboratorně zabýval třemi tóny (prvním, druhým a pátým). Je velká škoda, že vynechal šestý tón, ačkoli nás právě, stejně jako pátý tón, velice zajímá.

Seznam literatury je dobrý.

Struktura práce se mi zdá poněkud nevyvážená. Nelze s autorem nesouhlasit, že je třeba čtenáře seznámit jak s obecnou znalostí z oblasti fonetiky, tak s vietnamštinou. Nicméně, na úkor zásadnějších otázek, je základním pojmům věnován neúměrně velký prostor.

K práci mám následující poznámky:

- s.9: „*Suprasegmentální organizace zvuku řeči se ve vztahu k stavbě jazyka uplatňuje jednak na základě jednotek produkce řeči (slabika – takt – úsek – věta).*“
Věta není dokončena.
- s.10: Není mi jasné, proč autor zařadil slabiku a její složky k suprasegmentální rovině.
- s.10: „*Slabiky se dále dělí na otevřené a zavřené v závislosti na přítomnosti kody (otevřené kodu mají, zavřené nikoliv).*“
Je tomu přesně naopak: zavřené slabiky kodu mají a otevřené nikoliv
- s.24: „*Hoàng Thị Châu (1989) a z něj čerpající Slavická...*“
Hoàng Thị Châu je žena.
- s.25: „*Severní dialekt má však i stinnou stránku a tou je nerozlišování výslovnosti souhláskových grafémů x/s, r/d/gi a ch/tr a dvojhláskových uu/wou/iêu.*“
uu/ uou/iêu nejsou dvojhlásky, nýbrž slabičné základy, navíc základ uu neobsahuje žádnou dvojhlásku!
- s.25: „*Mezi samohlásky lze ještě zařadit pretonálu /u/.*“
Pretonála /u/ je polosamohláska, není slabikotvorná a netvoří vrchol slabiky, tudíž ji nelze zařadit mezi samohlásky.
- S.25, 26: samohlásky a dvojhlásky: Pokud chcete každé zvlášť uvést, pro pořádek by bylo lepší označit samohlásky jako jednoduché samohlásky a dvojhlásky.
- s.26: „*...neznělé explozivy jsou navíc specifické tím, že slabiky, ve kterých se tyto hlásky vyskytují, mohou nést pouze tóny 4 a 5,*“

Slabiky s neznělými finálními hláskami mohou nést dva tóny, jsou jimi tóny 5 a 6 (sác a nặg), nikoliv 4 a 5 (hôi/ngã a sác). 4. tón se nevyskytuje u slabiky s neznělou finálou.

- s.28: „Skutečností nicméně zůstává, že slabiky, které obsahují pouze tonálu a tón jsou v naprosté menšině, což vyplývá i z prostě matematického zjištění, že i kdyby všechny souhlásky a dvojhásky existovaly ve všech tónových varietách (což neexistují), dostali bychom se pouze k počtu 78 $((11+2) \times 6 = 78)$.“

Souhlásky a dvojhásky?

Když už jsme u matematického počtu: proč pouze 11+2?

- s.29-30: český překlad jmen vietnamských tónů:
 „Druhý tón se značí pomocí převráceného znaménka pro délku a nazývá se **huyèn** (*smutný*), neboť při troše představivosti se může posluchači klesavá intonace zdát smutná.“
 „Třetí tón se značí tildou a nese jméno **ngã** (*upadnout*)“
 „Čtvrtý tón (nízký, lomený) se značí symbolem připomínajícím otazník a nese příznačné jméno **hỏi** (*ptát se*).“

Jen doufám, že nevietnamistická odborná veřejnost toto nepřevzme a nebude citovat ve svých odborných člancích☺

- s.30: „Neznamená to však, že by se ve vietnamštině znenadání objevily tóny bez příslušného zápisu v ortografii. Jedná se o to, že tóny *sắc* a *nặng* ve slabikách ukončených neznělou explozívou mají odlišnou kvalitu než ve slabikách otevřených nebo končících na nasálu. Slabiky končící neznělou explozívou navíc ani nemohou nést jiné tóny než *sắc* nebo *nặng*.

Z pedagogického hlediska je zajisté jednodušší a pro studenty přínosnější tento rozdíl zamlčet nebo aspoň příliš nezdůrazňovat, a proto se nelze divit, že Slavická (2008) nebo Healy (1997) ve svých publikacích, které mají převážně pedagogické ambice, tuto kontroverzi nezmiňují vůbec (Healy) nebo pouze okrajově (Slavická)“

To je věc názoru. Tento jev je lákavým podmětem k vědeckému bádání, to bezesporu, v žádném případě však není „kontroverze“ a pedagogové nemají potřebu tento rozdíl „zamlčet“.

Závěr:

Bakalářská práce „Kontextuální modifikace tónů ve vietnamštině“ splňuje kritéria. Navrhuji známku výborně a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 26.8.2011

Ing. Binh Slavická
 Oponentka

